

ادامه از صفحه اول

آلودگی هوا و طبقه حساس!

درعین حال پروژه‌های کلان‌مقیاس تعریف‌شده اداری- تجاری و افزایش سهم کاربری تفریحی- تفریستی منطقه به حدود ۳۵ درصد کل سطح منطقه ۲،۲ نظیر ایران‌مال، بام‌لند و دریاچه چیتگر در این منطقه، موجب افزایش ارزش زمین و رونق بخشی منطقه شد.

بنا بر گزارش‌های مشاور طرح، وضعیت اراضی در این منطقه، به پنج دسته ساخته‌شده و دارای سکنه، اراضی دارای پروانه نیمه‌ساز یا ساخته‌شده، تعهدات ساخت دارای پروانه، اراضی دارای توافق (بدون پروانه) و اراضی فاقد تعهد تقسیم می‌شوند.

بنابر همین گزارش، اراضی دارای توافق (بدون پروانه)، در مجموع بالغ بر ۱۲۰ هزار نفر از جمعیت‌پذیری منطقه ۲۲ را شکل می‌دهند که از این تعداد، ظرفیت ۷۰ هزار نفر آن متعلق به بنیاد تعاون ارتش و بقیه متعلق به سازمان‌ها و نهادهای دیگر مانند قوه قضائیه، بنیاد شهید، بانک صادرات، سازمان امور مالیاتی، اداره اوقاف، تعاونی خلبانان، وزارت اطلاعات و… است. با توجه به اینکه تراکم ساخت در این اراضی، از ۶۰۰ تا بالای هزار نفر در هکتار در نظر گرفته شده، همه این ساخت‌وسازهای بلندمرتبه بیش‌بینی شده‌اند (هنوز به دلیل صادرنشدن پروانه تعداد و طبقات بسیاری از ساختمان‌های بلندمرتبه مشخص نشده است).

بالغ بر صد هکتار زمین به ساخت شهرک‌هایی که مهم‌ترین آنها شهرک خرازی و مروارید هستند، اختصاص یافته که حدود ۲۰ هزار واحد مسکونی در آن با تراکم ۵۰۰ تا ۸۰۰ نفر در هکتار ساخته شده و هنوز با وجود اتمام واحدها بهره‌برداری نشده‌اند. طرح تفصیلی ویژه تهیه‌شده در سال ۱۳۹۸ در شورای‌عالی طرح و با کاهش ظرفیت جمعیت‌پذیری حدود ۵۲۰ هزار نفر و لحاظ‌کردن برخی ملاحظات دیگر برای افزایش کیفیت سکونت و حمل‌ونقل به تصویب رسید؛ اما آنچه در این فرایند و تصویب مجدد طرح پس از گذشت چندین سال حائز اهمیت است، موارد زیر است:

۱. با وجود دغدغه شورای‌عالی شهرسازی و معماری در سال ۱۳۹۵ در نقش ساختمان‌های بلند این منطقه در آلودگی هوای تهران، در این طرح که در سال ۱۳۹۸ به تصویب این شورا رسید، به این مهم توجهی نشده و به طور کامل در طرح مغفول مانده است. مطالعات سازمان هواشناسی که نتایج آن در شورای‌عالی شهرسازی و معماری در سال ۱۳۹۵ ارائه شد، نقش برج‌های ساخته‌شده در این منطقه را بر جریان هوای تهران و اثرات آن بر آلودگی هوا را به‌صراحت بیان کردند. نکته تأمل‌برانگیز، تعداد اندک برج‌های ساخته‌شده در مقابل برج‌های دارای توافق‌نامه است که به آن پرداخته نشده و می‌توان تصور کرد که در صورت ساخت این برج‌ها چه مشکلاتی برای شهر تهران رقم خواهد خورد. در طرح تفصیلی ویژه مصوب سال ۱۳۹۸، به تثبیت تعهدات پرداخته شده و نگرانی‌های اولیه که منجر به توقف آن طرح

و دستور بازنگری آن شد، مسکوت مانده است. الزامات وضع‌شده برای افزایش کیفیت سکونت، مانند تأمین حمل‌ونقل مناسب، افزایش سهم فضاهای خدماتی و تفریحی و حفظ فضاهای سبز که دغدغه‌های بازنگری طرح بوده است، به افزایش کیفیت سکونت در این منطقه و همچنین افزایش ارزش اقتصادی تعهدات وضع‌شده منجر خواهد شد؛ اما بر مسئله تأثیرات ساختمان‌های بلند بر آلودگی هوای شهر خواهد افزود؛ درحالی‌که بخش عمده‌ای از این تعهدات همچنان که در بالا ذکر شد، به مرحله صدور پروانه ساختمانی نیز نرسیده است و امکان حفظ اراده پیشین معاونت شهرسازی وزارت راه و شهرسازی بر احقاق حقوق کل شهروندان تهران در مقابل توافقات سازمان‌ها با شهرداری قابل اجرا بود؛ اما به نظر می‌رسد که در شرایط کنونی اراده‌ای مبنی بر ورود به این‌گونه مناقشات در راستای احقاق حقوق عمومی شهروندان وجود ندارد.

۲. موضوع مهم دیگر مخاطبان و ذی‌نفعان این طرح‌ها هستند. ظرفیت‌های ایجادشده در منطقه ۲۲ با توجه به کمبود منابع زمین در شهر تهران ظرفیت درخور توجهی برای تأمین مسکن اقشار آسیب‌پذیر و کارکنان سازمان‌ها و نهادهای دولتی در قالب تعاونی‌های شکل‌گرفته است و مدیریت استفاده از این فرصت در راستای حل مشکل کمبود مسکن هدفمند مخاطبان بدمسکن و بی‌مسکن دست‌کم سبب می‌شود بهایی که مردم کل شهر تهران برای تعهدات دهه ۸۰ شهرداری می‌دهند، به نفع اقشار آسیب‌پذیر جامعه تمام شود. درحالی‌که این ظرفیت‌ها به طور کامل در برنامه‌های تأمین مسکن اقشار کم‌درآمد نادیده گرفته شده و منابع زمین دیگری برای این منظور پیش‌بینی می‌شود که اغلب در حاشیه شهرها و در مناطق با ارزش اقتصادی پایین‌تر زمین است؛ اما رویکردهای حاضر بیان‌کننده آن است که منطقه ۲۲ آماج سوداگری مسکن قرار گرفته و طرح‌های توسعه گردشگری و اوقات فراغت که از طرف نهادهای قدرتمند مالی حمایت می‌شود، راه را بر این رویه بیشتر هموار می‌کند.

موارد یادشده نمونه‌هایی از ترجیحات جناحی بر حقوق عمومی است که حاصل آن، حل‌نشدن مشکلات دیرینه‌ای است که مردم هر روز با آن دست به گریبان‌اند.

لیلا مرکن؛ مسئولان وزارت نیرو به‌عنوان مرجعی که طبق قانون سیاست‌گذاری در زمینه آب را به صورت انحصاری در اختیار دارند، در نشست «بازتخصیص خاموش آب» غایب بودند. با وجود آنکه نشست روز چهارشنبه خانه اندیشمندان علوم انسانی با هدف بررسی تبعات سیاست‌گذاری‌های وزارتخانه متولی آب کشور در زمینه تخصیص این منبع حیاتی برگزار شده بود و نتایج این نشست می‌توانست چراغ راهی پیش‌روی سیاست‌گذار انحصاری حوزه آب باشد، فقط یک نماینده از این وزارتخانه در جلسه حضور یافت. مطالعات پژوهشگران پژوهشکده سیاست‌گذاری دانشگاه صنعتی شریف که با سفارش اندیشکده تدبیر آب انجام شده است، نشان می‌دهد که وزارت نیرو نه‌فقط در شکست است و مربوط به بازتخصیص غایب است، بلکه در عرصه عمل و در زمان بازتخصیص آب هم غایب بزرگ میدان است؛ زیرا بازتخصیص غیرشفاف آب از سوی این وزارتخانه در برخی حوضه‌ها زمینه بی‌اعتمادی بهره‌برداران به دولت و تشکیل بازار غیرقانونی آب را فراهم کرده است. آن‌طور که کارشناسان حاضر در نشست مطرح کردند، سیاست‌های وزارت نیرو در بازتخصیص آب شفاف نیست. مردم نمی‌دانند سهم‌شان از آب یک حوضه چقدر است و کم‌شدن حقایق آنها حاصل خشکسالی است یا اینکه سیاست‌های وزارت نیرو سهم آنها را به گروه دیگری منتقل کرده است. نیازهای شرب و صنعت به‌عنوان نیازهای اولویت‌دار از نظر وزارت نیرو، سهم آب کشاورزان را کوچک‌تر و کوچک‌تر کرده است؛ به‌نحوی‌که گاهی طبقات فرودست جامعه بیشتر از گذشته تحت تأثیر قرار گرفته‌اند و تبعات این سیاست‌گذاری‌ها، به اشکال مختلف گریبان کشور را گرفته است.

سروش طالبی‌اسکندری، پژوهشگر پژوهشکده سیاست‌گذاری دانشگاه صنعتی شریف در نشست «بازتخصیص خاموش آب» ضمن ارائه توضیحاتی در‌باره مفهوم تخصیص و بازتخصیص، عنوان می‌کند: این‌مطالعه در چهار منطقه شامل قریه‌العرب، زاینده‌رود، حسنلو و دشت رفسنجان انجام شده است.

به اعتقاد او بازتخصیص آب در حوضه زاینده‌رود سابقه‌ای دوهزارساله دارد؛ اما برخی سیاست‌های سال‌های اخیر در این حوضه سبب شده است که در سال، میزان برداشت از آب‌های زیرزمینی در منطقه از ۳٫۹ میلیارد متر مکعب به ۲٫۳ میلیارد متر مکعب برسد و این به مفهوم ازدست‌رفتن ۱٫۶ میلیارد مترمکعبی امکان برداشت، ناشی از خالی‌شدن آبخوان‌ها است. این حجم، بیشتر از آب رودخانه زاینده‌رود است.

به گفته او در حوضه زاینده‌رود هیچ مکانیسمی برای خروج بازتخصیص از حالت غیردولت‌پلانه وجود ندارد. در این حوضه، حق بهره‌برداران از بخش عمده‌ای از زاینده‌رود باید در اختیار

اقتصاد

پژوهشگران دانشگاه صنعتی شریف تبعات بازتخصیص خاموش آب در کشور را بررسی کردند

غیبت سیاست‌گذار بزرگ آب

حقابه‌داران قدیمی باشند؛ اما نیازهای اولویت‌دار شرب و صنعت، حق حقابه‌داران را نادیده گرفته است.

این پژوهشگر همچنین دشت رفسنجان را منطقه‌ای معرفی می‌کند که حقابه‌داران آن خیلی به قوانین دولتی تخصیص و بازتخصیص توجهی ندارند و بازار غیررسمی آب در آنجا رونق دارد. به گفته او این بازار غیررسمی زمینه نارضایتی خریدار و فروشنده را فراهم می‌کند؛ زیرا مالکان بزرگ از خرید خود مطمئن نیستند و با یک شکایت، به دلیل غیررسمی‌بودن بازار، امکان انتقال آب به خریدار از دست می‌رود.

مقاومت کشاورزان در مقابل بازتخصیص رسمی آب

سیدجلال‌الدین میرنظامی، پژوهشگر پژوهشکده سیاست‌گذاری دانشگاه صنعتی شریف، نیز در این نشست از بازتخصیص خاموش در چندین دهه سخن می‌گوید. او درباره دلایل این مسئله بیان می‌کند: ما از بُعد قانونی ظرفیت کافی برای شفاف‌شدن بازتخصیص را نداشته‌ایم. جامعه هم نمی‌خواهد بازتخصیص به صورت علنی انجام شود. کشاورزان صفاهایی به دلیل بی‌اعتمادی به دولت، مقاومت جدی در برابر بازتخصیص علنی دارند.

این پژوهشگر آب می‌گوید: جابه‌جایی آب به صورت تدریجی و بدون نظر حقابه‌داران و در فضای مبهم رخ می‌دهد. خود حقابه‌داران هم ممکن است به دلیل بی‌اطلاعی از بیلان آب و شرایط موجود، شریک این داستان شوند.

به اعتقاد او تعویض پروانه‌ها، صدور مجوز حفر چاه‌ها و تخصیص ۱۰درصدی از طرح تعادل‌بخشی، نمونه‌های بازتخصیص خاموش آب است. میرنظامی تأکید می‌کند: بازتخصیص خاموش آب در بلندمدت به دلیل محدودیت منابع آب، محدودیت منابع مالی و پاسخ‌گوبودن شیوه‌های جدید استحصال آب مثل بارورسازی یا شیرین‌کردن آب پایدار نیست؛ بنابراین باید شیوه مدیریت برای

جلوگیری از نارضایتی‌های رو به توسعه، تغییر یابد. او می‌گوید: دو سناریو برای مدیریت منابع آب وجود دارد؛ سناریوی عرضه‌محور که به دلیل محدودیت منابع آب محکوم به شکست است و سناریوی مدیریت تقاضا که با استفاده از الگوهای بازتخصیص می‌توان آن را اجرایی کرد. به گفته این پژوهشگر، برای دستیابی به یک الگوی بازتخصیص پایدار باید مشارکت، شفافیت و جبران خسارت مورد توجه نهاد تصمیم‌ساز قرار گیرد و یک نهاد مستقل حضور داشته باشد تا حقوق بهره‌برداران را در حوضه لحاظ کند.

تدوین آیین‌نامه برای دوزدن قانون

در ادامه این نشست کارشناسان حاضر به بحث و تبادل‌نظر در زمینه مباحث مطرح‌شده پرداختند.

به اعتقاد مهدی فصیحی، کارشناس آب مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری، حکمرانی صرفاً یک عمل اجتماعی است و وقتی به این نکته توجه نشود، وضعیت حکمرانی مشخص نخواهد بود.به گفته او، اگر بخواهیم واژه حکمرانی را به مفهوم واقعی تعریف کنیم، باید وارد مفهوم تسهیم شویم که به عدالت نزدیک‌تر است.

یکی از اعضای انجمن صنفی کشاورزان حوضه کشف‌رود، واقع در خراسان رضوی هم عدم اجرای قانون را مشکل بزرگی در حوزه آب معرفی می‌کند. او می‌گوید: آیین‌نامه‌هایی که برای قانون توزیع عادلانه آب نوشته شده است، برای اجرای قانون نبوده، بلکه در راستای دوزدن قانون بوده است. دولت به حقوق افراد احترام نمی‌گذارد، برای همین زمینه سواستفاده فراهم شده است. مادامی که اقتصاد ما سیاسی باشد و حاکمیت بخواهد مسلط بر اقتصاد و حقوق عرفی باشد، وضعیتمان همین خواهد بود.

شرایط ناشی از پیشران‌های توسعه

عباسقلی جهانی، عضو سابق شورای جهانی آب، نیز با اشاره به اینکه شرایط فعلی نسبت به گذشته تغییر کرده و به بسیاری از حوضه‌ها تقاضا برای آب

از عرضه پیشی گرفته است، پیشران‌های توسعه را عامل اصلی بروز بحران برای منابع آب معرفی می‌کند.

او بیان می‌کند: توسعه کلان‌شهرها، جابایی و مکان‌یابی صنایع در کشور، تحولات جمعیتی و عواملی از این دست که در اختیار بخش آب نیست، بر مدیریت منابع آب تأثیر گذاشته است. باید بررسی شود که چرا نظام تخصیص آب اثر خود را بر روند توسعه نداشته است.

به گفته جهانی، باید برای حل مسئله آب ابتدا مسئله پیشران‌های توسعه حل شود. مسئله اصلی برای حل مشکلات آب اصلاح قانون نیست، بلکه باید شیوه حکمرانی تغییر کند. باید سهم و وزن متعادل بین سه رکن اصلی نظام مدیریت آب؛ یعنی نهاد دولت، جوامع مدنی و بخش خصوصی ایجاد شود و تا این مسئله محقق نشود، نمی‌توان به مسئله تخصیص و بازتخصیص خیلی امیدوار بود.

تأثیر جابه‌جایی آب بر عدالت اجتماعی

انوش اسفندیاری، عضو اندیشکده تدبیر آب هم یادآور می‌شود: باید به این نکته توجه کنیم که جابه‌جایی آب روی انصاف، عدالت اجتماعی، نظام اجتماعی، چشم‌انداز اقتصادی و … تأثیر دارد.

به گفته او، خیلی از مواقع ممکن است بازتخصیص آب به تعارض نینجامد، ولی منجر به خسارت‌های گسترده به اقشار ضعیف و کم‌بضاعت جامعه شود.

اسفندیاری اضافه می‌کند: ما در بخش آب دو نظام رسمی و غیررسمی داریم. باید نظام رسمی آب به تدریج گسترش یابد، زیرا در همه دنیا نظام رسمی برنگ‌تر است. در مورد بازتخصیص آب هم تمام جابه‌جایی‌ها به تأیید نظام رسمی نمی‌رسد، زیرا در وزارت نیرو همیشه جنگ و دعوایی برای رسمیت‌بخشیدن به چاه‌های غیرمجاز وجود داشته است. او همچنین در واکنش به اظهارات مطرح‌شده در‌باره اهمیت مشارکت ذی‌نفعان محلی برای تصمیم‌سازی‌ها تأکید می‌کند: نظام تخصیص در هیچ‌جای دنیا کاملاً اجتماعی نیست. نظام تخصیص سه سطح کلان، میانی و محلی دارد و تصمیم‌سازی در سطح محلی کاملاً اجتماعی است و می‌تواند بر اساس رسومات محلی شکل بگیرد.

این عضو اندیشکده تدبیر آب می‌گوید: نظام حکمرانی آب در ایران بیشتر عرضه‌محور است، اما با عرضه‌محوری نمی‌توان شکاف بین عرضه و تقاضا را کاهش داد.

احمد محسنی، مدرس دانشگاه در رشته ترویج کشاورزی نیز یکی از مواع پیش‌روی کشور برای مدیریت منابع آب را مشخص نبودن سهم کشاورزان از منابع آبی حوضه در زمان کم‌آبی و برآبی بیان می‌کند. او می‌گوید: سندی وجود ندارد که نشان دهد سهم هر کشاورز در شرایط مختلف آبی چقدر است، بنابراین در زمان بازتخصیص منابع آب دچار اشکال می‌شویم.

گزارش روز

ایران، نایب‌رئیس هیئت عامل اوپک شد پیمان اوپک پلاس برای کاهش ۵۰۳ هزار بشکه‌ای نفت

● شرق: سقوط قیمت نفت، آن هم در آستانه اجلاس ۱۷۷ اوپک نشانه خوبی نبود. این اتفاق که منجر به کاهش قیمت در محدوده ۶۳ دلاری نفت برنت در هر بشکه شد، نمایشگری از وضعیتی بود که احتمال در صورت عدم توافق اوپک و غیروپک برای کاهش بیشتر تولید رخ می‌داد. در همین راستا، اعضای اوپک در نشست اخیر که هفت ساعت به طول انجامید، توافق کردند سطح تولید خود را دوباره کاهش دهند. این توافق، در صورتی نتیجه‌بخش بود که اوپک و غیروپک موسوم به اوپک‌پلاس هم به آن پایبند باشد.

۵ تصمیم اوپک پلاس در نشست ۱۷۷

به این ترتیب تولیدکنندگان عضو اوپک و غیروپک بر تعمیق کاهش عرضه ۵۰۳ هزار بشکه توافق کردند. همچنین کشورهای عضو و غیرعضو اوپک با تغییر مرجع اعلام تولید نفت به منابع ثانویه موافقت کردند. از سویی، میعانات گازی و مایعات گازی از محاسبه تولید نفت خام کشورهای غیرعضو اوپک کنار گذاشته شد. همچنین وزیر انرژی الجزایر به‌عنوان رئیس دوره‌ای اوپک براساس حروف الفبا انتخاب شد و در نهایت ایران، نایب‌رئیس هیئت عامل اوپک شد.

به گزارش شاننا، ۱۴ عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در صد و هفتاد و هفتمین نشست عادی این سازمان در وین، بر سر افزایش ۵۰۳ هزار بشکه بیشتر از یک‌میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه‌ای کاهش تولید با همراهی متعهدان خود توافق کردند، بر این اساس کاهش تولید نفت این سازمان و متعهدانش از نخستین روز ژانویه ۲۰۲۰ از یک‌میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در روز به یک‌میلیون و ۷۰۳ هزار بشکه می‌رسد و ایران، ونزولتا و لیبی همچنان از هرگونه کاهش تولید مستثنا هستند. همچنین حسین کاظم‌پورادبیلی، نماینده ایران در هیئت عامل اوپک، به‌عنوان نایب‌رئیس هیئت عامل اوپک، در سال ۲۰۲۰ برگزیده شد، ریاست این هیئت عامل را هم نماینده کابن در هیئت عامل عهده‌دار شد.

کشورهایی که پایبند نبودند

فریدون برکشلی، رئیس دفتر مطالعات انرژی وین، در گفت‌وگو با مهر گفته بود: اوپک و غیروپک همکاری خود را با پایبندی بالایی به سه‌میسه‌ها آغاز کردند، اما با گذشت زمان میزان پایبندی ریزش کرد و در نوامب به کمتر از ۷۰ درصد رسید. متخلفان اصلی عراق و نیجریه در اوپک و روسیه در غیروپک هستند.

از حق ملت ایران نمی‌گذرم

بیژن زنگنه، وزیر نفت ایران هم در حاشیه نشست بر عدم کاهش‌تف تولید نفت ایران تأکید کرد و گفت به‌هرحال از حق ایران دفاع خواهد کرد. او همچنین در جمع خبرنگاران در این زمینه گفت: من از جانب مردم ایران می‌گویم که من یک بشکه کاهش غیرمنطقی را نمی‌پذیرم و کسانی که از این فرصت خارج‌شدن نفت ایران از بازار استفاده می‌کنند و بیشتر تولید دارند، باید در مقابل تولید بیشتر کنونی در آینده کاهش بیشتر هم انجام دهند و نباید توقع داشته باشند ایران بعد از برداشته‌شدن تحریم بلافاصله اگر کاهشی نیاز بود، به این سیستم بیوندد.

زنگنه: درباره بنزین ما تصمیم نگرفتیم

زنگنه درباره افزایش قیمت بنزین نیز گفت: این تصمیمی بود که گرفته شد و به ما ابلاغ کردند و ما هم آن را خوب اجرا کردیم. ما این تصمیم را نگرفتیم، من تأکید می‌کنم این تصمیم در مرجع قانونی خود گرفته شد و ما هم آن را به‌خوبی اجرا کردیم.وزیر نفت ادامه داد: حتی در شورای اقتصاد تصویب کردیم که برای سی‌ان‌جی سوزکردن بیش از یک‌میلیون و ۴۰۰ هزار دستگاه وانت‌بار، تاکسی، ون تاکسی و مسافری شخصی شش هزار و ۵۰ میلیارد تومان کمک بلاعوض داده شود که این خودروها بتوانند سی‌ان‌جی سوز شوند. اگر این کار انجام شود، نزدیک به ۱۰ میلیون مصرف بنزین به سمت مصرف سی‌ان‌جی منتقل می‌شود و مردم به‌جای اینکه بنزین سه هزار تومانی مصرف کنند، سی‌ان‌جی ۶۰۰ تومانی مصرف می‌کنند.او با بیان اینکه به‌هرحال سی‌ان‌جی سوخت طبیعی است، تصریح کرد: نکته دیگری که باید بگویم این است که اگر این روایی که در مصرف بنزین داشتیم، پیش می‌رفت و مصرف بنزین با همین روند صعودی ادامه پیدا می‌کرد، ناچار می‌شدیم از اواسط سال ۱۴۰۰ بنزین وارد کنیم. این در حالی است که هم‌اکنون با کاری که انجام دادیم، واردات بنزین را برای چند سال به تأخیر انداختیم.

آمریکا برای بازار نفت خود، کشورها را تحریم می‌کند

وزیر نفت ایران همچنین درباره عملکرد آمریکا در تحریم نفت کشورها، گفت: این‌طور نیست که آمریکا به‌خاطر اهداف بشردوستانه کشورها را تحریم می‌کند، بلکه به‌دلیل این است که می‌خواهد جا را برای بازار خود باز کند. در واقع به‌خاطر شیل‌اویل خود کشورهایی مانند ایران و ونزولتا را تحریم کرده و برای خود بازار ایجاد می‌کند.

ادامه در صفحه ۶

الف - حسابرسی و بازرسی قانونی شرکت‌های پذیرفته‌شده یا متقاضی پذیرش در بورس اوراق بهادار